

РЕШЕНИЕ

№ 2033

гр. София, 28.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 50 състав,
в публично заседание на 27.02.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мария Бойкинова

при участието на секретаря Ива Лещарова и при участието на прокурора Цветослав Вергов, като разгледа дело номер **4425** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 - 207 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Образувано е по искова молба на Л. Й. Д., с която е предявен срещу Комисията за защита от дискриминация (КЗД) иск с правно основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ за сумата в размер на 100 000 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди в резултат на незаконосъобразно бездействие на комисията по преписка № 323/2012 г. на комисията за периода декември 2012 г. до 23.12.2023 г.

С исковата молба и уточненията към нея се твърди, че по повод подадена жалба до КЗД с оплаквания за осъществена спрямо ищцата дискриминация по признак „социален произход“, „политически убеждения“, „образование“ и „лично и обществено положение“ комисията с решение № 124/06.06.2013 г. е оставила без уважение жалбата. Посочва се, че решението на КЗД е обжалвано и съответно отменено с решение № 5073 от 16.07.2015 г., постановено по адм. д. № 6669/2013 г. по описа на Административен съд – София град, с което преписката е върната на КЗД за ново произнасяне при съобразяване с указанията, дадени в мотивите на съдебното решение. Твърди се, че административното производство по преписка № 332/2012 г. е възобновено, като с решение № 238/12.07.2017 г. КЗД е оставила без разглеждане жалбата на ищцата, което решение също е обжалвано и обявено за нищожно с определение № 1054 от 12.02.2021 г., постановено по адм. д. № 9954/2017 г. по описа на Административен съд-София град, като преписката е изпратена на КЗД за ново

произнасяне в изпълнение на влязлото в сила решение № 5073 от 16.07.2015 г., постановено по адм. д. № 6669/2013 г. в 3 -месечен срок от постъпването на преписката в комисията. В исковата молба се твърди, че след повторното постъпване на преписката в КЗД за произнасяне по същество, комисията отново неправомерно е действала в условията на оперативна самостоятелност, като с писмо изх. № 44-00-4340 от 23.12.2022 г. е отговорила на ищцата, че поради направени няколко отвода на членове на КЗД същата е в невъзможност да сформира петчленен заседателен състав, който да разгледа изложените оплаквания за множествена дискриминация. Твърди, че в тази връзка КЗД е информирала ищцата за предвидената в чл. 71, ал. 1 ЗЗДискр. възможност за защита от дискриминация. Ищцата счита, че не произнасянето на КЗД по подадената от ищцата жалба за дискриминация в продължение на 10 години, представлява незаконосъобразно бездействие, предвид обстоятелството, че комисията действа в условията на обвързана компетентност. Поддържа, че с бездействие си КЗД на практика абдикира от правомощията ѝ съгласно ЗЗДискр. да разгледа и да се произнесе по жалбата на ищцата от 28.11.2012 г. Твърди се, че във връзка с горните факти ищцата е претърпяла неимуществени вреди, тъй като в случай на установена дискриминация от КЗД ищцата би могла да бъде назначена на конкурсна длъжност в БАН, въз основа на което да увеличи имущественото си състояние, получавайки адекватно възнаграждение. Също така се посочва, че в случай на постановяване на положително решение от КЗД ищцата би могла да заведе граждански иск срещу БАН. Иска се от съда да определи по справедливост обезщетението за неимуществени вреди, като вземе предвид нематериалните увреждания, тяхната продължителност, отражението върху личния и професионалния живот на претърпялото вреди лице. Горните факти и обстоятелства, според ищцата обосновават причинно-следствената връзка между незаконосъобразното бездействие на КЗД и настъпилите неимуществени вреди, изразяващи се в претърпени болки и страдания. Искането към съда е да се осъди КЗД за сумата в размер на 100 000 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди в резултат на незаконосъобразно бездействие на комисията по преписка № 323/2012 г. на комисията за периода декември 2012 г. до 23.12.2023 г.

В срока по чл. 131 от ГПК ответникът не е подал писмен отговор. В изпълнение на разпореждане на съда с молба от 16.10.2023 г. ответникът е представил по делото административната преписка и е изложил съображения за неоснователност на исковата претенция.

Софийска градска прокуратура – редовно призована изразява становище за неоснователност на исковете.

Административен съд София - град, след като прецени становищата на страните и събраните по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа страна:

С исковата молба е предявен иск по чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ срещу КЗД за сумата в размер на 100 000 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди в резултат на незаконосъобразно бездействие на комисията по преписка № 323/2012 г. на комисията.

Исковата претенция се основава на твърдения за незаконосъобразни бездействия и действия на КЗД, изразяващи се в това, че комисията повече от 10 години не може да законосъобразно да организира произнасяне по жалбата за дискриминация на ищцата и образуваната в тази връзка преписка № 323/2012 г.

По делото не се спори между страните, а и от представената по делото молба до КЗД с вх. № № 44-00-4340 от 23.12.2022 г. се установява, че ищцата е подала жалба до КЗД срещу Института по български език при БАН, с оплаквания за дискриминация по признак по признак “социален произход“, „политически убеждения“, „образование“ и „лично и обществено положение“, във връзка със забрана да развива и разработва изследвания в научно направление „Евролингвистика“. Въз основа на подадената жалба с разпореждане № 802 от 06.12.2012 г. на председателя на КЗД е образувана преписка № 323/2012 г.

По делото не се спори между страните, а и от влязло в сила решение № 5073 от 16.07.2015 г., постановено по адм. д. № 6669/2013 г. по описа на Административен съд – София град, се установява, че решение № 124806.06.2013 г на КЗД, с което е оставена без уважение жалбата на ищцата е отменено и преписка № 323/2012 г. е върната на КЗД за ново произнасяне при съобразяване с указанията, дадени в мотивите на съдебното решение. Видно от Разпореждане № 1015/03.11.2015 г. производството е възобновено, като преписка № 323 от 2012 г. е разпределена за разглеждане на петчленен разширен заседателен състав в състав: З. Д., С. Й., А. М., С. А. и И. С.. Видно от решение № 238 от 12.07.2017 г. горният състав на КЗД на основание чл. 52, ал. 3 ЗЗДискр. е оставил без разглеждане жалбата на ищцата и е прекратил производството по преписка № 323 от 2012 г.

По делото не се спори между страните, а и от влязло в сила определение № 1054 от 12.02.2021 г., постановено по адм. д. № 9954/2017 г. по описа на Административен съд - София град, се установява, че решение № 238/12.07.2017 г. на КЗД, с което е оставена без разглеждане жалбата на ищцата е обявено за нищожно и преписката е изпратена на КЗД за ново произнасяне в изпълнение на влязлото в сила решение № 5073 от 16.07.2015 г., постановено по адм. д. № 6669/2013 г. в 3 -месечен срок от постъпването на преписката в комисията.

Видно от Разпореждане № 557 от 10.05.2021 г. производството е възобновено, като преписка № 323 от 2012 г. е разпределена за разглеждане на петчленен разширен заседателен състав в състав: З. Д., С. Й., Баки Х., С. С. и П. К.. От представеното по делото заявление за отвод от 06.07.2021 г. се установява, че членът на състава С. Й. се отвежда като докладчик по преписката. От представеното по делото заявление за отвод от 14.07.2021 г. се установява, че членът на състава Баки Х. се отвежда от производството по преписката. От представеното по делото заявление за отвод от 14.07.2021 г. се установява, че членът на състава З. Д. се отвежда като председател на състава по преписката.

Видно от Разпореждане № 905 от 29.07.2021 г. съставът на образуваната с разпореждане № 557 от 10.05.2021 г. по преписка № 323/2012 г. е променен, както следва: Н. А., О. К., В. С., П. К. и С. С..

Видното от приетия като доказателство протокол от 16.11.2022 г. от проведено заседание на разширения петчленен заседателен състав членът С. С. се отвежда от разглеждане на преписката. Установява се от писмените доказателства по делото, че в следствие с нарочни молби за отвод от преписката са се отвели В. С. и Н. А..

Не е спорно, а и се установява от писмо с изх. № 44-00-4340 от 23.12.2022 г., че КЗД не се е произнесла по преписка № 323/2012 г., поради направен отвод на членове на комисията и в тази връзка невъзможност да се сформира петчленен разширен заседателен състав, който да се произнесе по жалбата на ищцата. С писмото ищцата се уведомява, че може да предяви иск по чл. 71, ал. 1 ЗЗДискр.

Съдът като прецени доводите на страните, събраните по делото доказателства, приема следното от правна страна :

Съгласно чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, от действия и бездействия на техни органи или длъжностни лица, при или по повод изпълнение на административна дейност. Държавата и общините дължат обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от отговорното длъжностно лице. Вредата представлява накърняване имуществото на правните субекти или на техни неимуществени блага. Границите на отговорността се разпростират до вредите, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Уважаването на иска с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ налага при условията на пълно и главно доказване от ищцовата страна да се установят всички елементи от фактическия състав на неправомерното увреждане: незаконосъобразен административен акт, действие или бездействие на административен орган или негови длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност, настъпване на вреди от тях и причинна връзка между незаконосъобразния акт, действие или бездействие и вредоносния резултат. Съгласно разпоредбата на чл. 4 от ЗОДОВ, отговорността на държавата по чл. 1, ал.1 от ЗОДОВ може да бъде ангажирана само за имуществените и неимуществените вреди, които са пряка и непосредствена последица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. При недоказване, на която и да е от посочените предпоставки, обезщетение не се присъжда, като доказателствената тежест е за ищеца.

По делото се доказва наличието на първата предпоставка от фактическия състав на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ – незаконосъобразно бездействие, което се изразява в непроизнасянето на КЗД по жалбата на ищцата за осъществена спрямо нея дискриминация по признак “социален произход“, „политически убеждения“, „образование“ и „лично и обществено положение“. От писмо изх. № 44-00-4290 от 20.12.2022 г. на КЗД се установява, че образуваната преписка № 323 от 2012 г., въз основа на жалба с вх. № 44-00-4532/28.11.2012 г. се връща на ищцата, поради невъзможност да бъде сформиран петчленен заседателен състав, който да разгледа оплакванията ѝ за дискриминация. Това действие на КЗД е незаконосъобразно, тъй като макар и в разпоредбата на чл. 61 ЗЗДискр. да е предвидена възможност членовете на заседателния състав да се отстраняват на основанията и по реда, предвидени в чл. 22-24 ГПК, в закона не е предвидена процесуална възможност жалбата, ведно с преписката да се връща на жалбоподателя, поради това че не е възможно да се сформира петчленен заседателен състав, който да се произнесе по оплакванията. В разпоредбата на чл. 52 ЗЗДискр. са изброени случаите, в които не се образува производство пред комисията, както и случаите при които образуваното производство се прекратява, сред които не попада хипотезата на невъзможност да се сформира заседателен състав. Също така ирелевантни са причините, поради които членовете на КЗД са се отвели от разглеждане на преписката, което не подлежи на съдебен контрол, но ръководителят на КЗД така трябва да организира дейността на комисията, че да осигури изпълнението на целта на закона – да се даде възможност на гражданите да потърсят и съответно да получат защита срещу дискриминационно отношение. В противен случай *in fine* ще им бъде отречена тази възможност. Обстоятелството, че

всички членове на комисията са се отвели от разглеждането на преписка № 323/2012 г., не може да обоснове законосъобразност на непроизнасянето по жалбата от страна на комисията. Комисията за защита от дискриминация като специализиран орган, с предвидени съгласно ЗЗДискр. правораздавателни правомощия по въпроси, свързани със защита на дискриминация, е длъжна да се произнесе по жалбата на ищцата, с оплаквания за осъществена дискриминация. В противен случай ищцата ще бъде лишена от защита, което е недопустимо и е в нарушение на принципа за законност, съгласно чл. 7 АПК, който не е спазен в настоящия случай.

На следващо място следва да се отбележи, че КЗД задължително дължи произнасяне по същество на жалбата на ищцата, в изпълнение на влязлото в сила определение № 1054 от 12.02.2021 г., постановено по адм. д. № 9954/2017 г. по описа на Административен съд - София град.

За ангажиране на отговорността по ЗОДОВ не е достатъчно, наличието на незаконосъобразно бездействие, а е необходимо да се установи, че реално са претърпени неимуществени вреди, които да са пряка и непосредствена последица от публичния деликт. Преки са вредите, които са нормално настъпваща и необходима последица от вредоносния резултат и същите са адекватно следствие от увреждането, а непосредствени вреди са тези, които са настъпили по време и място, следващо противоположния резултат. Вредите могат да бъдат както имуществени вреди, така и различни по своя характер емоционални страдания и болки, както и всички други негативни преживявания, които могат да се изживяват във връзка с незаконосъобразното бездействие. Неимуществени вреди могат да са с различен характер, естество и интензитет в зависимост от конкретната личност, поради което във всеки един случай, същите подлежат на установяване и доказване с всички доказателствени средства.

В случая в исковата молба и направените допълнения към нея общо и бланкетно е посочено, че ищцата търпи болки и страдания от непроизнасянето по жалбата ѝ за осъществена дискриминация, без по делото да събрани доказателства (писмени или гласни) в какво се изразяват тези болки и страдания, както и дали те са в резултат на незаконосъобразното действие или бездействие на КЗД. По делото не са ангажирани доказателства за това по какъв начин се е отразило върху емоционалното и психическото състояние на ищцата бездействието на КЗД, въпреки разпределената от съда доказателствена тежест за подлежащите на доказване факти. С молбата уточнение от 17.07.2023 г. процесуалният представител на ищцата в т. 2.2 е поискал от съда да определи по справедливост неимуществените вреди, като вземе предвид отражението на бездействието на КЗД върху личния и професионалния живот на ищцата и в тази връзка е поискал да му се даде възможност да ангажира доказателства. Въпреки дадената възможност за ангажиране на доказателства в проведеното съдебно заседание на 27.02.2023 г. такива не са събрани. В тежест на ищцата при условията на пълно и главно доказване е да установи всички факти и обстоятелства, имащи отношение към конкретните преживявания, болки и страдания, които да обусловят обезвреда по реда на ЗОДОВ. Така претендираните неимуществени вреди не може да се предполагат, те подлежат на доказване на общо основание.

Направеното с исковата молба искане съдът да определи по справедливост обезщетението за неимуществени вреди, без посочване на конкретни факти и обстоятелствата, препятства възможността съдът в конкретния случай да обсъди и въз

основа на комплексната преценка на доказателствата да определи какъв да е справедливият размер на обезщетението. Нормата на чл. 52 ЗЗД в случая е неприложима, тъй като както по-горе се посочи възникването на вредите не се доказва. В Постановление № 4/1968 г. на Пленума на Върховния съд на РБ е указано, че понятието "справедливост" по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактно и е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне на размера на обезщетението. При определяне на размера на обезщетението съдът следва да вземе предвид, продължителността на търпените вреди, начина по който незаконосъобразното бездействие се е отразило върху личността на ищцата, нейното емоционално, психическо и здравословно състояние, и други факти, които съдът в настоящия случай не може да вземе предвид и обсъди, с оглед липсата на доказателства в тази насока.

По изложените съображения съдът намира, че предявеният иск е недоказан по основание, поради това, че въпреки правилно указаната доказателствена тежест, ищцата не ангажира доказателства, че действително е понесла твърдените болки и страдания вследствие на проявеното от КЗД бездействие за защита срещу оплакванията ѝ за дискриминация.

Предвид безспорно установеното по делото, че не са налице всички предпоставки от фактическия състав на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, предявения иск следва да се отхвърли като неоснователен.

Мотивиран от гореизложеното, Административен съд - София град, Второ отделение, 50-ти състав

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от Л. Й. Д., ЕГН [ЕГН], иск по чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ срещу Комисията за защита от дискриминация, за присъждане на сумата в размер на 100 000 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди в резултат на незаконосъобразно бездействие на комисията по преписка № 323/2012 г. на комисията за периода декември 2012 г. до 23.12.2023 г.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: